

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО Г. ДАНОВ”, С. РОЗИНО

община Карлово, област Пловдив, бул. „Христо Ботев” №55,
тел.: 03136/2261, 0877676180, e-mail: ou_rozino@abv.bg, www.ou-rozino.eu

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР:

/Таня Караколева/

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО
НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
УЧЕБНА 2022/2023 ГОДИНА

Програмата е актуализирана и създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование. Приета от Педагогическия съвет с Протокол №РД-09-11 / 12.09.2022г., утвърдена със заповед №РД-10- /14.09.2022г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие - на предложената от Европейската Комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020”, Националната стратегия за намаляване на преждевременно напусналите образователната система, Програма за намаляване на преждевременно напусналите образователната система на РУО Пловдив и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца и ученици на възможности за най-добър старт в живота.

Програмата е разработена на основата на проект на Министерството на образованието и науката на План за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в следните направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на училище в ОУ „Христо Г. Данов“ чрез:
 - анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система;
 - идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях;
 - планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.
2. Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:
 - 2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите.
 - 2.2. Кариерно ориентиране и консултиране

Принципи

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на следните основни принципи:

- Всеки ученик може да бъде отличник !
- Училището да бъде привлекателно за всяко дете!
- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до него.
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава.
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус.
- Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми.
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.
- Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

Необходимост от училищна програма

- Необходимост от въвеждане на система в дейностите по превенция на отпадането.

- Необходимост от готовност за посрещане на нови предизвикателства, свързани с предпоставки за отпадане на ученици (социални и икономически фактори, процеси на миграция, честа смяна на местопребиваването и др.)

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива съгласно Алгоритъма за взаимодействие между институциите;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Социално-икономически причини
2. Образователни причини;
3. Етнокултурни причини;

- Социално-икономически причини:

- ✓ ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите;
- ✓ използване на детето, непосещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);
- ✓ миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.

- Образователните причини:

- ✓ слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище - ниска мотивация, слаб успех, голям брой отсъствия по уважителни и неуважителни причини, лоша дисциплина.
- ✓ наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;
- ✓ затрудненията при усвояване на учебния материал;
- ✓ голям брой ученици, за които българския език не е майчин - трудното разбиране и говорене.
- ✓ слаба връзка между училището и семейството на тези ученици
- ✓ наложеното от COVID-19 обучение от разстояние в електронна среда – затруднение при работа с електронни устройства, липса на родителски контрол и подкрепа по време на ОРЕС.

- Етнокултурни причини:

- ✓ по-ранното встъпване в брак;
- ✓ по-ниска ценност за образование;
- ✓ липса на навици и ценности сред ромите, изключващи ги от образователната социализация;
- ✓ отсъствие на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им.

Анализ на ситуацията в училище

В началото на учебната 2021/2022 година броят на учениците, обучаващи се в ОУ "Христо Г. Данов"- с. Розино е 334 ученици, разпределени от I до VII клас и 1гр. ПГ- 20 ученици. Етническият състав е разнороден. За ефективното прилагане на програмата е необходимо първо да се определят рисковите групи от ученици, застрашени от отпадане,

както и да се предложат превантивни мерки, работещи по отношение на справянето с риска от отпадане от училище.

Училището разполага с добра материално – техническа база, квалифицирани кадри, доказали своя професионализъм през годините.

Широкият кръг от проблеми са свързани със семейството - родителската незаинтересованост и безотговорно поведение, противоречия и конфликти в семейството, отрицателно взаимодействие на домашната среда, ниско образование на родителите, ниски доходи и безработица, етнокултурни традиции.

Като основна причина за ученици, застрашени от отпадане, бихме определили и нежеланието за учене, затруднения и невъзможност за усвояването на учебния материал при обучение от разстояние в електронна среда, големият брой отсъствия по уважителни и неуважителни причини, както и трудната адаптация към изискванията в училище.

В I-IV клас този проблем не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от един учител, който в повечето случаи е безспорен авторитет за тях. Там обаче се очертава друг проблем. В условията на обучение в преобладаваща билингвистична среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно или въобще не се поддават на ограмотяване, особено при ОРЕС. Това от своя страна се явява в известна степен предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие от V клас нагоре.

Анализът на данните за броя на допуснатите отсъствия за учебната 2021/2022 година показва, че средно учениците са допуснали по 52 отсъствия, от които 9 са по неуважителни причини. Най-рискови са учениците от пети - седми клас, а в начален етап делът е сравнително малък. Отпаднали за учебната година 5 ученика, като 1 от тях е навършил 16 години.

Превантивни мерки за намаляване на отсъствията са и ежемесечните сведения до Дирекция "Социално подпомагане" – гр. Карлово, във връзка с нарушаване на чл.172, ал.1, т.1 и чл.210, ал.1, т.1 от ЗПУО /задължения на ученици и родители/ в изпълнение на т.5, ал.9, т.4 от Постановление №100/08.06.2018г. /над 5 броя за ученици/3 дни за ПГ отсъствия/ по неуважителни причини. Като най-чести причини за допускане на отсъствия по неуважителни причини, класните ръководители посочват закъсненията, бягства от час, поради ниска мотивация за учене и отстраняване от учебните часове за лошо поведение, използване на детето като трудов ресурс (подпомага семейния бюджет или участие в домакинската работа), конфликтни отношения със съученици от друг ромски род.

Човешкият ресурс е факторът, който има най-силно влияние върху проблема за преждевременното напускане от училище. Предлага се на качествено образование и повишаване мотивацията на учениците за учене с цел въздействие върху намаляване на отсъствията и превръщане на училището в желана територия, поставя пред педагогическата колегия изискване за повишаване квалификацията.

В ОУ "Христо Г. Данов"- с.Розино през предходната година 90% от учителите са участвали в поне две форми на обучение за повишаване на квалификацията си.

Училището прилага различни мерки за превенция на ранното напускане на системата.

SWOT-АНАЛИЗ

Силни страни:

- Квалифицирани учители
- Занимания по ФУЧ
- Занимания по интереси
- Извънкласни дейности - провеждане на училищни тържества, отбелязване на различни празници, участие в конкурси и изложби;
- Организация на обучението в ЦОУД I-VII клас/- 13 групи

- Осигуряване на безплатна закуска за учениците от I-IV клас и деца от подготвителния клас, безплатно обедно хранене за учениците от ЦОУД /I-VII клас/.
- Провеждане на ефективни консултации и допълнителни консултации по учебните предмети.
- Допълнителна работа по предметите за ученици застрашени от отпадане поради слаб успех;
- Системни разговори с родители и ученици
- Включване в проект „Подкрепа за успех“, дейности, свързани с обучителни затруднения съгласно Наредба за приобщаващо образование, дейности свързани с кариерното ориентиране на учениците.
- Възможност за осигуряване на електронни устройства за ученици, желаещи и имащи възможност да участват ефективно в ОРЕС.

Слаби страни:

- Недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане
- Ниска ефективност на взаимодействието „училище-родители-ученици“ по време на ОРЕС
- Трудна адаптация и социализация на част от учениците в училище.

Възможности:

- ранно идентифициране на децата в риск
- нови форми за по-голямо ангажиране на родителите
- кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности
- ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище
- обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище
- прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството
- поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете
- разширяване на връзките с извънучилищните институции

Заплахи:

- Недостатъчни грижи и заинтересованост от страна на родителите
- Липса на ефективни санкции за родителите
- Нисък жизнен стандарт на част от населението
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище
- Ранните бракове
- Обучението от разстояние в електронна среда с оглед ниския образователен статус на родителите и невъзможност за оказване на подкрепа.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Цели:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на деца и ученици от идентифицираните рискови групи в училище
2. Подобряване условията на адаптация в учебна среда и съхраняване на културната идентичност

3. Подобрени резултати от обучението, измерими от НВО и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитие на всяко дете и ученик.
4. Привличане на родителите за включване в училищния живот в „Училище за родители“, съвместна инициатива с МКБППМН-Карлово.

Оперативни цели:

1. Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение на програми, в резултат на което да намалее броят на децата и учениците в риск от отпадане.
2. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност
-Индикатор за постигане – отсъствия по неуважителни причини (намаляване), брой отпаднали ученици (минимален), осигуряване на технически устройства за желаещите да работят в електронна среда от разстояние.
3. Създаване на положителни нагласи към учебния процес
-Индикатор за постигане – успехът на застрашените ученици, намаляване броя на отсъствията, увеличен брой ученици, включени в синхронно ОРЕС.

С изпълнението на целите на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на училищно ниво, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;
- подобрени резултати от обучението, измерени от НВО и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всеки ученик, включително на ученици от уязвими етнически общности и по време на ОРЕС;
- задържане на нивото на отпаднали ученици от училището.

ПЛАН С МЕРКИ (ДЕЙНОСТИ) ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ УЧИЛИЩЕ:

№	Мерки/дейности/ за превенция	Отговорни за изпълнението	Срок	Финансиране	Индикатори за успех
1	Своевременно/ Ранно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и застрашеност от отпадане.	Учил. психолог, зам.-директор, кл. р-ли	началото и края на учебна 2022/2023	Не се изисква допълнително финансиране	Намаляване броя на застрашените от отпадане и броя на отпадналите от училище
	1.1. Изготвяне на ежемесечни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и причините, поради които учениците отсъстват.	Кл. р-ли, зам.-директор, училищен психолог	До 1-во число на месеца-учебна 2022/2023	Не се изисква допълнително финансиране	Бр.отсъствия Бр.преместени ученици
	1.2.Поддържане и ежегодно актуализиране на дневника на застрашените от отпадане деца.	Зам.-директор, училищен психолог, кл. р-ли	До 30.10. 2022	Не се изисква допълнително финансиране	Изготвен 1 бр.регистър

	1.3. Анализ на постиженията на застрашените от отпадане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство.	Директор, зам.-директор, кл. р-ли, училищен психолог	Два пъти в годината-м. II и м. VI, VII	Не се изисква допълнително финансиране	Брой ученици, на които е оказана методическа подкрепа
	1.4. Предоставяне на обща и допълнителна подкрепа чрез провеждане на задължителна, допълнителна, индивидуална и груповата работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от отпадане ученици и по време на ОРЕС.	Кл. ръководители Преподаватели БЕЛ и математика	През учебна 2022/2023	допълнително финансиране-спрени детски и помощи, ср-ва за осигуряване на среда за уязвими групи към бюджета на у-щето	Намаляване броя на застрашените от отпадане и броя на отпадналите от училище Подобри резултати на НВО-IV и VII кл.
2	Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучилищни дейности, допълнителна работа с цел преодоляване на пропуските.	Учителите и учителите ЦОУД	През учебна 2022/2023	Бюджет на училището за занимания по интереси и по проекти	Брой застрашени в групи занимания по интереси, допълнителна работа по проекти
	2.1. Откриване на силните страни на учениците-проучване и включване в ИИД /проекти	Директор, зам.-директор, кл. ръководители и р-ли групи	През учебна 2022/2023	Бюджет на проекти	Брой анкетираните... Бр. обхванати ученици...
	2.2. Включване на застрашените от отпадане в подготовка и провеждане на общоучилищни празници и различни мероприятия.	Директор, Зам.- директор, кл. ръководители	През учебна 2022/2023	Не се изисква допълнително финансиране	Брой включени в мероприятията
	2.3. Инициативи за подпомагане на ученици в риск от техни съученици, създаване на приятелска среда	Кл. ръководител и Ученически съвет	През учебна 2022/2023	Бюджета на училището, програми и проекти	Брой инициативи
	2.4. Обхващане на учениците в риск в ЦОУД	Кл. р-ли Учителите ЦОУД	15.09. 2022	Бюджета на училището,	Бр. обхванати ученици

3	3.1.Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.	Директор, Гл.учител	През учебна 2022/2023	Бюджета на училището	Бр.обучени учители
	3.2.Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено образование.	Директор	През учебна 2022/2023	Бюджета на училището, проекти	Брой НП Брой проекти
	3.2.По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, проектно-базирано обучение, практическа насоченост. Провеждане на уроци извън традиционната класна стая / в библиотека или друга обществена сграда, в двора на училището/.	Директор, Учителите	През учебна 2022/2023	Бюджета на училището, Проекти и програми	Бр.извършени проверки Брой проведени такива уроци Подобрена МТБ с ИТС
	3.3.Планиране и реализиране на обучение, ориентирано към потребностите на всеки ученик – личностно ориентиран подход	Учителите	През учебна 2022/2023	Бюджета на училището, Проекти и програми	Бр.извършени проверки
	3.4.Анализ на движението на учениците и причини за напускането им	Зам.-директор УД, кл. ръководители	През учебна 2022/2023	Не се изисква допълнително финансиране	Брой напуснали ученици
4	Работа с родителите 4.1.Включване на родителската общност за повишаване на активността ѝ и сътрудничество с училищното ръководство чрез „Родителски клуб“ и „Училище за родители“	Директор	През учебна 2022/2023	Проекти и програми	Брой инициативи
	4.2.Разчупване стереотипа на провеждане на родителските срещи в неформална среда	Директор, Учителите	IX.2022г. II.2023г. на учебна 2022/2023	Не се изисква допълнително финансиране	Брой срещи
	4.3 Открити уроци с гости и/или участници родители – родителите имат възможност да присъстват и участват в провеждането им;	Учители, класни ръководители	През учебна 2022/2023	Не се изисква допълнително финансиране	4 уч. часа

	4.4 Дни на Отворените врати – родителите имат възможност да се запознаят в детайли с учебната среда, да се срещнат с ръководството, преподавателите, училищен психолог и да разгледат материалната база;	<i>Учители, класни ръководители</i>	През учебна 2022/2023	Не се изисква допълнително финансиране	
5	<u>Отчет</u> на дейностите и мерките по програмата.	<i>Учители, Зам.-директор УД, Директор</i>	февруари 2022 юли 2023	Не се изисква финансиране	<i>Бр. отчети</i>

